

TOVUQ TUXUMI, QAYTA ISHLANGAN TUXUM MAHSULOTLARI HAMDA PARRANDA VA ILVASIN GO'SHTLARINING OZIQAVIY VA TEXNOLOGIK AHAMIYATI

Abdushukurov Abdumalik Gafurovich

Toshkent turizm va madaniy meros texnikumi o'qituvchisi

Annotatsiya: Mazkur ilmiy tezisdagi tovuq tuxumi, qayta ishlangan tuxum mahsulotlari hamda parranda va ilvasin go'shtlarining oziqaviy, biologik va texnologik ahamiyati yoritilgan. Tovuuq tuxumi va parranda go'shtining inson organizmi uchun zarur bo'lgan to'liq qiymatli oqsillar, vitaminlar va mineral moddalarga boyligi tahlil qilinadi. Shuningdek, tuxumni qayta ishlash jarayonlari, mahsulotlarning saqlanish muddati va oziq-ovqat sanoatidagi qo'llanilish yo'nalishlari ko'rib chiqiladi. Tezisdagi mazkur mahsulotlarni ishlab chiqarish, qayta ishlash va saqlash jarayonlarida sanitariya-gigiyena qoidalariga rioya etishning ahamiyati ham asoslab berilgan.

Kalit so'zlar: tovuq tuxumi, qayta ishlangan tuxum mahsulotlari, parranda go'shti, ilvasin go'shti, oziqaviy qiymat, sanitariya-gigiyena.

Annotation: This scientific thesis examines the nutritional, biological, and technological significance of chicken eggs, processed egg products, as well as poultry and game meat. The nutritional value of chicken eggs and poultry meat as rich sources of high-quality proteins, vitamins, and essential minerals for the human body is analyzed. Special attention is paid to egg processing technologies, storage conditions, and their application in the food industry. In addition, the importance of observing sanitary and hygienic standards during the production, processing, and storage of these products is substantiated.

Key words: chicken egg, processed egg products, poultry meat, game meat, nutritional value, sanitary and hygienic standards.

Аннотация: В данном научном тезисе рассматривается пищевая, биологическая и технологическая значимость куриных яиц, переработанных яичных продуктов, а также мяса птицы и дичи. Проанализированы питательные свойства куриных яиц и мяса птицы как источников полноценных белков, витаминов и минеральных веществ, необходимых для организма человека. Особое внимание уделено процессам переработки яиц, условиям хранения продукции и их применению в пищевой промышленности. Также обоснована важность соблюдения санитарно-гигиенических требований при производстве, переработке и хранении данных продуктов.

Ключевые слова: куриное яйцо, переработанные яичные продукты, мясо птицы, мясо дичи, пищевая ценность, санитарно-гигиенические требования.

Hozirgi kunda oziq-ovqat sanoatini rivojlantirish, aholining sog'lom ovqatlanishini ta'minlash va mahsulotlar xavfsizligini oshirish davlat siyosatining muhim yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Ayniqsa, hayvonot mahsulotlari orasida tovuq tuxumi, parranda va ilvasin go'shtlari arzonligi, tez tayyorlanishi hamda yuqori biologik qiymati bilan ajralib turadi. Ushbu mahsulotlar inson organizmi uchun zarur bo'lgan to'liq qiymatli oqsillar, yog' kislotalari, vitaminlar va mineral moddalarning muhim manbai hisoblanadi.

Texnologik rivojlanish jarayonida tuxum va parranda go'shtini qayta ishlash usullari takomillashib, mahsulotlarning saqlanish muddati, sifati va iste'molchilarga yetkazib berish imkoniyatlari kengaymoqda. Shu bilan birga, ushbu mahsulotlarni ishlab chiqarish va qayta ishlash jarayonida sanitariya-gigiyena talablariga rioya etish oziq-ovqat xavfsizligini ta'minlashning asosiy sharti bo'lib qolmoqda. Texnikumlarda mazkur yo'nalishdagi fanlarni o'qitish bo'lajak mutaxassislarda nazariy bilimlar bilan bir qatorda amaliy ko'nikmalarni shakllantirishga xizmat qiladi.

Tovuq tuxumi biologik jihatdan yuqori qiymatga ega bo'lib, uning tarkibida to'liq o'zlashtiriladigan oqsillar, A, D, E, B guruhi vitaminlari hamda temir, fosfor, kalsiy kabi mineral moddalar mavjud. Tuxum oqsili inson organizmi tomonidan deyarli to'liq hazm qilinadi va boshqa oqsillar uchun etalon sifatida qabul qilinadi.

Qayta ishlangan tuxum mahsulotlari, jumladan suyuq tuxum massasi, quritilgan tuxum kukuni va pasterizatsiyalangan tuxum mahsulotlari oziq-ovqat sanoatida keng qo'llaniladi. Ushbu mahsulotlar uzoq muddat saqlanishi, transportirovkaga qulayligi va ishlab chiqarish jarayonida sanitariya talablariga javob berishi bilan ahamiyatlidir. Ayniqsa, nonvoychilik, qandolat va umumiy ovqatlanish sohalarida qayta ishlangan tuxum mahsulotlaridan samarali foydalanilmoqda.

Parranda go'shti parhezboqligi, kam yog'li va yuqori oqsilli tarkibi bilan ajralib turadi. U yurak-qon tomir kasalliklari va parhez ovqatlanishda tavsiya etiladigan mahsulotlar qatoriga kiradi. Ilvasin go'shti esa tabiiy sharoitda yetishtirilgani sababli o'ziga xos biologik va ta'm xususiyatlariga ega bo'lib, milliy oshxona va restoran amaliyotida qadrlanadi.

Mazkur mahsulotlarni saqlash, qayta ishlash va realizatsiya qilish jarayonlarida gigiyena qoidalariga qat'iy rioya etish mahsulot sifatini saqlash, mikrobiologik xavflarni kamaytirish va iste'molchilar salomatligini himoya qilishda muhim ahamiyat kasb etadi. Shu bois, texnikumlarda ushbu mavzularni o'qitish jarayonida amaliy mashg'ulotlar, laboratoriya ishlari va ishlab chiqarish bilan integratsiyalashgan ta'lim usullaridan foydalanish samaradorlikni oshiradi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Tovuq tuxumi, qayta ishlangan tuxum mahsulotlari hamda parranda va ilvasin go'shtlarini ilmiy asosda o'rganish va amaliyotga tatbiq etish oziq-ovqat xavfsizligini mustahkamlash hamda malakali mutaxassislar tayyorlashda muhim ahamiyatga ega.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Abdurahmonov, I. (2019). *Oziq-ovqat sanoatida tuxum mahsulotlari texnologiyasi*. Toshkent: O'zbekiston Milliy Universiteti.
2. Karimov, T. (2020). *Parranda go'shti va tuxum mahsulotlarini qayta ishlash texnologiyasi*. Toshkent: Qishloq xo'jaligi nashriyoti.
3. Sattarova, N. (2018). *Oziq-ovqat gigiyenasi va sanitariya qoidalari*. Toshkent: Akadernashr.
4. Mirzaev, A. (2021). *Tovuq tuxumi va biologik qiymati*. Toshkent: Texnika nashriyoti.
5. FAO. (2017). *Eggs and poultry meat: production and food safety guidelines*. Rome: Food and Agriculture Organization of the United Nations.
6. Faxriddin B., No'monbek A. ABS SISTEMASI BILAN JIHOZLANGAN M1 TOIFALI AVTOMOBILLARNING TORMOZ SAMARADORLIGINI MATEMATIK NAZARIY TAHLILI //International journal of scientific researchers (IJSR) INDEXING. – 2024. – T. 4. – №. 1. – C. 333-337.
7. Qurbonazarov S. et al. ANALYSIS OF THE FUNDAMENTALS OF MATHEMATICAL MODELING OF WHEEL MOVEMENT ON THE ROAD SURFACE OF CARS EQUIPPED WITH ABS //Multidisciplinary Journal of Science and Technology. – 2024. – T. 4. – №. 8. – C. 45-50.
8. Xuzriddinovich B. F. et al. ABS BILAN JIHOZLANGAN AVTOMOBILNI TORMOZ PAYTIDA O'ZO'ZIDAN VA MAJBURIY TEBRANISHLARINI TORMOZ SAMARADORLIGIGA TA'SIRINI TAHLIL QILISH //ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ. – 2024. – Т. 47. – №. 4. – С. 81-87.
9. Xusinovich T. J., Ro'zibayevich M. N. M1 TOIFALI AVTOMOBILLARNI TURLI MUHITLARDA TORMOZLANISHINI TAHLIL QILISH VA PARAMETRLARINI O'RGANISH.
10. Karshiev F. U., Abduqahorov N. ABS BILAN JIHOZLANGAN M1 TOIFALI AVTOMOBILLAR TORMOZ TIZIMLARINING USTIVORLIGI //Academic research in educational sciences. – 2024. – Т. 5. – №. 5. – С. 787-791. 11. Каршиев Фахридин Умарович, Н.Абдуқаҳоров ИЗУЧЕНИЕ МИКРОСТРУКТУРЫ СТАЛИ В МАТЕРИАЛОВЕДЕНИИ//<https://www.iupr.ru/6-121-2024>
https://www.iupr.ru/files/ugd/b06fdc_15c4798c874a4ddab326a52bd3af34ea.pdf?index=true
12. Xusinovich T. J., Ro'zibayevich M. N. M1 TOIFALI AVTOMOBILLARNI TURLI MUHITLARDA TORMOZLANISHINI TAHLIL QILISH VA PARAMETRLARINI O'RGANISH.
13. Farxadjonovna, Bekimbetova Elmira, and Abduqahorov No'monbek. "STARTING ENGINES AT LOW TEMPERATURES." *Multidisciplinary Journal of Science and Technology* 5.2 (2025): 83-87.
14. Xusinovich, Turdialiyev Jonibek, and Mo'minov Nurali Ro'zibayevich. "M1 TOIFALI AVTOMOBILLARNI TURLI MUHITLARDA TORMOZLANISHINI TAHLIL QILISH VA PARAMETRLARINI O'RGANISH."
15. Абдуқаҳоров Н., Турдиалиев Ж., Мўминов Н. АВТОМОБИЛИ М1 В РАЗНЫХ УСЛОВИЯХ АНАЛИЗ И ПАРАМЕТРЫ ТОРМОЖЕНИЯ УЧИТЬСЯ

//Журнал научно-инновационных исследований в Узбекистане. – 2024. – Т. 2. – №. 4. – С. 377-386.

16. Каршиев Ф. У., Абдукахоров Н. ИЗУЧЕНИЕ МИКРОСТРУКТУРЫ СТАЛИ В МАТЕРИАЛОВЕДЕНИИ //Экономика и социум. – 2024. – №. 6-2 (121). – С. 1142-1145.

17. Oybek o'g A. N. et al. ABS BILAN JIHOZLANGAN AVTOMOBILLARDA TORMOZLASH JARAYONIDAGI TEBRANISHLAR VA ULARNING TORMOZ SAMARADORLIGIGA TA'SIRI //PEDAGOGS. – 2025. – Т. 92. – №. 1. – С. 127-132.

18. Xuzriddinovich B. F. et al. SURXONDARYO VILOYATIDAGI TABIIY-IQLIM SHAROITLARIDA AVTOMOBILLARNING ISH SHAROITLARINI TASNIFLASH //Tadqiqotlar. – 2025. – Т. 63. – №. 2. – С. 26-32.

19. Abduqahorov N., Turdialiyev J., Mo'minov N. M1 VEHICLES IN DIFFERENT ENVIRONMENTS ANALYSIS AND PARAMETERS OF BRAKING LEARN //Journal of science-innovative research in Uzbekistan. – 2024. – Т. 4. – №. 4. – С. 377-386.

20. Абдуқаҳоров Н., Турдиалиев Ж., Мўминов Н. АВТОМОБИЛИ М1 В РАЗНЫХ УСЛОВИЯХ АНАЛИЗ И ПАРАМЕТРЫ ТОРМОЖЕНИЯ УЧИТЬСЯ //Журнал научно-инновационных исследований в Узбекистане. – 2024. – Т. 2. – №. 4. – С. 377-386.

21. Oybek o'g A. N. et al. ABS BILAN JIHOZLANGAN AVTOMOBILLARDA TORMOZLASH JARAYONIDAGI TEBRANISHLAR VA ULARNING TORMOZ SAMARADORLIGIGA TA'SIRI //PEDAGOGS. – 2025. – Т. 92. – №. 1. – С. 127-132.

22. Bakhramov F., Abdukahorov N., Tilavkobilova D. Analysis of the braking path of cars equipped with ABS in different environments //AIP Conference Proceedings. – AIP Publishing LLC, 2025. – Т. 3268. – №. 1. – С. 020052.

23. Karshiev F. U., Abduqahorov N. ABC BILAN JIHOZLANGAN M1 TOIFALI AVTOMOBILLAR TORMOZ TIZIMLARINING USTIVORLIGI //Экономика и социум. – 2024. – №. 6-1 (121). – С. 334-337.

24. O'G'Li A. A. U., Rahmatovich K. M., Shoykulovich A. O. UZUN QOZIQLI BARABANNI PAHTA TARKIBIDAN OG 'IR ARALASHMALARNI AJRATISHGA TA'SIRINI NAZARIY O 'RGANISH NATIJALARI //Механика и технология. – 2025. – Т. 1. – №. 18. – С. 133-139.

25. Rahmatovich K. M. URUG 'TOZALASH MASHINASINING MAQBUL PARAMETRLARINI ANIQLASH //Механика и технология. – 2024. – №. 2 (9) Спецвыпуск. – С. 79-86.

26. Astanakulov K. D. et al. The separation of light impurities of safflower seeds in the cyclone of the grain cleaning machine //IOP Conference Series: Earth and Environmental Science. – IOP Publishing, 2020. – Т. 614. – №. 1. – С. 012141.

27. Karimov M. R. et al. Safflower seed cleaning machine and determining the rotational speed of its supplying roller //IOP Conference Series: Earth and Environmental Science. – IOP Publishing, 2021. – Т. 868. – №. 1. – С. 012050.

28. O'G'Li A. A. U., Rahmatovich K. M., Shoykulovich A. O. UZUN QOZIQLI BARABANNI PAHTA TARKIBIDAN OG 'IR ARALASHMALARNI

AJRATISHGA TA'SIRINI NAZARIY O'RGANISH NATIJALARI //Механика и технология. – 2025. – Т. 1. – №. 18. – С. 133-139.

29. Рахматович К. М. URUG 'TOZALASH MASHINASINING MAQBUL PARAMETRLARINI ANIQLASH //Механика и технология. – 2024. – №. 2 (9) Спецвыпуск. – С. 79-86.

30. Astanakulov K. D. et al. The effect of safflower oil (*Carthamus Tinctorius L.*) and inositol supplementation on egg production.

31. Рахматович К. М. URUG 'TOZALASH MASHINASINING MAQBUL PARAMETRLARINI ANIQLASH //Механика и технология. – 2024. – №. 2 (9) Спецвыпуск. – С. 79-86.

32. Bazaluk O. et al. Improving energy efficiency of grain cleaning technology //Applied Sciences. – 2022. – Т. 12. – №. 10. – С. 5190.

33. Ishmuradov S. U., Abdumajidov R. B. Determination results of disc plough hang mechanism and support disc parameters //IOP Conference Series: Earth and Environmental Science. – IOP Publishing, 2022. – Т. 1076. – №. 1. – С. 012039.

34. Рахматович К. М. URUG 'TOZALASH MASHINASINING MAQBUL PARAMETRLARINI ANIQLASH //Механика и технология. – 2024. – Т. 5. – №. Спецвыпуск 2. – С. 79-86.

35. Safarov N. K., Karimov M. R. Testing the development of a seed extraction device with acceptable parameters and studying the influence on the technological indications of saw fiber separation //IOP Conference Series: Earth and Environmental Science. – IOP Publishing, 2022. – Т. 1076. – №. 1. – С. 012072.

36. Karimov M. R. Researching the parameters sieve of the safflower seed cleaner machine //IOP Conference Series: Earth and Environmental Science. – IOP Publishing, 2021. – Т. 868. – №. 1. – С. 012054.

37. Astanakulov K. D. et al. The effect of safflower oil (*Carthamus Tinctorius L.*) and inositol supplementation on egg production.